

Prof. Dr. Melikşah Yasin
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İdare Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**İDARİ YARGI KARARLARINDA
İSTİKRAR ARAYIŞINA KATKI
EMSAL KARAR DOKTRİNİ**

onikilevha
İİİİİİİİİİİİİİİİİİİİİİİİİİİİİİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM EMSAL KARAR DOKTRİNİNE GENEL BAKIŞ

1. TANIM, TARİHSEL ARKA PLAN VE EMSAL KARARLARIN HUKUK SİSTEMLERİ BAKIMINDAN DEĞERİ	7
1.1. TANIM	7
1.2. EMSAL KARAR DOKTRİNİNİN TARİHSEL ARKA PLANI	10
1.3. COMMON LAW SİSTEMİ BAKIMINDAN EMSAL KARAR	15
1.4. DİĞER HUKUK SİSTEMLERİ BAKIMINDAN EMSAL KARAR	17
2. EMSAL KARAR DOKTRİNİNİN GEREKLİLİĞİ ÜZERİNE.....	22
2.1. DOKTRİNİ TEMELLENDİREN DEĞERLER	23
2.2. EMSAL KARAR DOKTRİNİNE FELSEFİ BAKIŞ: BURKE, HART VE DWORKİN.....	33
2.2.1. Emsal Karar Doktrinine “Muhafazakâr” Bakış: Edmund Burke	34
2.2.2. Modern Pozitivist Bakış: H.L.A. Hart.....	38
2.2.3. Üçüncü Yol: Ronald Dworkin.....	44
2.3. DOKTRİNE YÖNELİK ELEŞTİRİLER VE TEREDDÜTLER.....	49
3. EMSAL KARAR DOKTRİNİ İÇİN HUKUK DEVLETİ İLKELERİ	56
3.1. ADALET VE HAKKANİYET	57
3.1.1. Adalet.....	57
3.1.2. Hakkaniyet.....	60
3.2. ÖNGÖRÜLEBİLİRLİK	65
3.3. İSTİKRAR	71

3.4.KESİNLİK	73
3.5.EŞİTLİK.....	75
3.6.TUTARLILIK.....	77
3.7.VERİMLİLİK.....	79
3.8.DÜRÜSTLÜK	83

İKİNCİ BÖLÜM

EMSAL KARAR DOKTRİNİNİN ODAK KAVRAMI OLARAK “EMSAL KARAR”

1. EMSAL KARARIN ANLAMI.....	85
2. EMSAL KARAR TASNİFLERİ	91
2.1.EMSAL KARARIN NİTELİĞİ DİKKATE ALINARAK YAPILAN AYRIMLAR	91
2.1.1. Emsal Kararın Öncesi veya Doğuşu: İlk İzlenim Kararı.....	91
2.1.2. Önemli Emsal Kararlar: “Süper Emsal”	93
2.2.EMSAL KARARI VEREN MAHKEME ESAS ALINARAK YAPILAN AYRIM: YATAY VE DİKEY EMSALLER.....	95
3. EMSAL KARARIN ÖZELLİKLERİ	101
4. EMSAL KARARIN İŞLEVİ	103
5. EMSAL KARARLARA ERİŞME SORUNU VE EMSAL KARAR SAYISINDAKİ ARTIŞ	106
6. EMSAL KARARIN ETKİSİ VE BU ETKİNİN ÖLÇÜLEBİLİRLİĞİ	109
7. EMSAL KARARLARIN ROLÜNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR.....	112
7.1.HUKUKUN KAYNAĞI OLARAK EMSAL KARAR	112
7.2.İLKELER OLARAK EMSAL KARARLAR.....	121
7.3.EMSAL KARARIN GEREKÇE OLUŞTURDUĞU YAKLAŞIMI.....	122
7.4.ÖRNEK OLARAK EMSAL KARARLAR.....	122
8. EMSAL KARARLARIN BAĞLAYICILIĞI (VEYA KISITLAMA GÜCÜ) MESELESİ.....	125

8.1.EMSAL KARAR KISITLAMA GÜCÜNÜ NEREDEN ALIR?	130
8.2.EMSAL KARARIN BAĞLAYICI OLAN UNSURU: RATIO DECIDENDI VE OBITER DICTUM AYRIMI.....	136
8.2.1. Ratio Decidendi (Ratio, Reasoning or Reason for Decision)	137
8.2.2. Obiter Dictum.....	140
8.3.EMSAL KARARIN BAĞLAYICILIĞINI ETKİLEYEN BAZI DURUMLAR	140
8.3.1. Oy Çokluğu ile Alınan Kararlar	140
8.3.2. Yatay ve Dikey Emsallerin Bağlayıcılığı.....	143
8.3.3. Emsal Kararların Bağlayıcılığının Kanunların Bağlayıcılığından Farkı	145
8.3.4. Dava Türlerinin Emsal Kararların Bağlayıcılığı Bakımından Etkisi Var mıdır?	146
9. HATALI EMSAL KARARLARIN BAĞLAYICILIĞI: HATALI EMSAL KARARLAR TAKİP EDİLMELİ Mİ?	147
9.1.EMSAL KARAR VE HÂKİM: EMSAL KARAR DOKTRİNİNDE HÂKİMİN ROLÜ	156
9.2.HÂKİM VE HUKUK YARATMA KAPASİTESİ	157
9.3.HÂKİMLERİN GEÇMİŞLE GELECEK MUHASEBESİ	158
9.4.HÂKİMLERİN SİYASİ GÖRÜŞLERİNİN EMSAL KARARA ETKİSİ	160
9.5.HÂKİMLER VE SOSYAL GRUPLARI: EMSAL KARAR UYGULAMASININ SOSYAL BOYUTU.....	162
9.6.HÂKİM DAVRANIŞLARININ EMSAL KARAR UYGULAMASINA ETKİSİ.....	166
10. YASAMA VE YARGI İLİŞKİLERİNDE BİR SINIR BELİRLEME SORUNU OLARAK EMSAL KARARLAR.....	168
11. BUGÜNÜN GEÇMİŞ VE GELECEK İLE İLİŞKİSİ BAKIMINDAN EMSAL KARARLAR.....	173
12. EMSAL OLMAYAN DİĞER YARGI KARARLARININ MAHKEMELER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	178

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
EMSAL KARARLARIN UYGULANMASI VE
ETKİSİZLEŞTİRİLMESİ

1. EMSAL KARAR UYGULAMASINDA ANAHTAR KAVRAMLAR: AYNILIK VE BENZERLİK	179
2. EMSAL KARAR UYGULAMASINDA ANALOJİ	184
2.1. ANALOJİ VE EMSAL KARAR UYGULAMASININ FARKLARI	184
2.2. EMSAL KARARIN TAKİBİNDE ANALOJİ	189
2.3. EMSAL KARARLARA ANALOJİK BAKMANIN YARARLARI	192
2.4. İLK İZLENİM DAVALARINDA ANALOJİ	195
2.5. BENZERLİĞİN TESPİTİNDE ANALOJİ	196
2.6. ANALOJİ VE AYIRT ETME	198
3. EMSAL KARARLARIN ETKİSİZLEŞTİRİLMESİ: BOZMA, AYIRT ETME VE YENİDEN TEORİZE ETME	199
3.1. EMSAL KARARIN BOZULMASI	201
3.2. AYIRT ETME	213
3.3. YENİDEN TEORİLEŞTİRME	218

SONUÇ YERİNE:
GÖZLEMLER VE DEĞERLENDİRMELER

1. İTİBAR	223
1.1. HÂKİME İLİŞKİN BOYUT	223
1.2. KARARA İLİŞKİN BOYUT	225
1.3. EMSAL KARARIN UYGULANMASINA İLİŞKİN BOYUT	227
2. DENGELER	227
3. ESNEKLİK	231
KAYNAKÇA	235